

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
UNSKO SANSKI KANTON
KANTONALNI SUD U BIHAĆU
Broj: 01 0 K 008271 14 K
Bihać, 19.09.2014. godine

Pravosnažno 22.05.2015. godine.

Presudom Vrhovnog suda F BiH broj 01 0 K 008271 14 Kž od 22.05.2015. godine prvostepena presuda preinačena u odluci o imovinskopravnom zahtjevu, tako da se odluka o imovinskopravnom zahtjevu ukida.

U ostalom dijelu prvostepena presuda ostaje neizmjenjena.

U IME FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE!

Kantonalni sud u Bihaću, u vijeću sastavljenom od sutkinje Karabegović Jasminke kao predsjednice vijeća, Pračić Ilvane i Hodžić Fikreta kao članova vijeća, sa zapisničarem Kudić Amirom, u krivičnom predmetu protiv optuženog Soleša Duška zbog krivičnog djela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142 stav 1 preuzetog KZ SFRJ, postupajući po optužnici Kantonalnog tužilaštva USK-a Bihać broj T01 0 KTRZ 0012713 12 od 09.12.2013. godine, nakon glavnog i javnog pretresa održanog dana 17.09.2014. godine u prisutnosti zamjenika glavnog Kantonalnog tužioca Felić Nazifa, optuženog Soleša Duška i njegovog branioca Abdagić Omera advokata iz Cazina, dana 19.09.2014. godine donio je i javno objavio

P R E S U D U

OPTUŽENI:

SOLEŠA DUŠKO, zv. "Duda", sin R. i majke Z., rođena K., rođen 05.12.1961. godine u mjestu P., općina B., sa prebivalištem u ..., JMBG: ..., po nacionalnosti ..., državljanin ..., po zanimanju automehaničar, pismen sa završenom višom školom, oženjen, otac jednog punoljetnog djeteta, bivšu JNA služio 1980. godine u B., srednjeg imovnog stanja, ranije osuđivan ..., nalazio se u pritvoru po rješenju Kantonalnog suda u Bihaću broj: 01 0 K 008271 13 Kpp od 15.11. 2013. godine koji mu je mu rješenjem istog suda broj 01 0 K 008271 13 Kv 2 ukinut 12.12.2013. godine .

K R I V J E

Što je:

Kršeci Pravila Međunarodnog prava sadržana u IV Ženevskoj konvenciji o zaštiti građanskih lica za vrijeme rata od 12. augusta 1949. godine, Dopunskog protokola o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba (Protokol II), uz navedenu konvenciju, za vrijeme oružanog sukoba u R BiH između Armije R BiH i Vojske Republike Srpske, kao pripadnik VP 7574 Petrovac, postupao suprotno Pravilima međunarodnog humanitarnog prava kršeći odredbe člana 3. stav 2. tačka c. Ženevske konvencije o zaštiti građanskih lica za vrijeme rata od 12. augusta 1949. godine u vezi sa članom 4. stav 1. i 2. tačka e. Protokola II uz navedenu konvenciju tako što je:

Krajem septembra 1992. godine došao pred porodičnu kuću tada malodobne Š. A., rođena ... godine u ..., općina ..., znajući da se prije toga na nekoliko dana, njena majka Š. H. nije vratila kući sa radne obaveze organizirane od strane tadašnje srpske vlasti u R., pa nakon ulaska u kuću predstavio se Š. A. kao Duško Soleša rekavši da joj želi pomoći kako bi pronašla majku te da mora zbog toga sa njim otići u vojnu kasarnu u R., općina B. i tamo o svemu dati izjavu, na što je ova pristala, pa kada ju je vojnim vozilom dovezao u spomenutu kasarnu bila je ispitivana na okolnosti gdje joj se nalazi brat i otac odnosno drugi članovi njene uže porodice a nakon tog ispitivanja oštećenu Š. A. je vratio njenoj kući u R. da bi nakon par dana, ponovo došao do kuće oštećene Š. A. kada joj je saopštio da joj je majka živa i da bi trebala napisati molbu srpskim vlastima da joj puste majku što je ona odmah učinila uz njegovu pomoć, pa je istu molbu, navodno, odmah odnio predati tim vlastima a nakon svega, dana 07.10. 1992. godine ponovo došao u kuću oštećene govoreći joj da će je „spojiti“ sa majkom ukoliko bude „spavala“ sa njim te ukoliko to ne uradi dobrovoljno da će to uraditi na silu odlažući na trosjed opasač na kojem je bio pištolj i odmah sa oštećene skinuo donji dio odjeće, te dok je oštećena plakala i molila da joj to ne čini, oštećenju naredio da klekne na koljena, nakon čega ju je, dok je ona bila u stanju velikog straha i nemoći, silovao da bi potom ubrzo napustio mjesto opisanog događaja

Dakle, kao pripadnik vojske Republike Srpske, kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme rata u R BiH, silovao jednu žensku osobu,

Čime je počinio krivično djelo - Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, pa se primjenom istog zakonskog propisa i uz primjenu odredaba člana 41. preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije,

O S U Ā U J E

NA KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD 6 (šest) GODINA

Temeljem člana 50. stav 1. preuzetog Krivičnog zakona SFRJ u izrečenu kaznu zatvora optuženom Soleša Dušku se uračunava vrijeme provedeno u pritvoru počev od 15.11.2013. godine do 12.12.2013. godine.

Temeljem člana 202. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine optuženi Soleša Duško dužan je snositi troškove ovog krivičnog postupka u iznosu od 6. 628,84 KM i troškove paušala u iznosu od 300,00 KM koje je dužan platiti u roku od 15 dana od dana pravosnažnosti presude pod prijetnjom prinudnog izvršenja .

Temeljem člana 212 stav 3 ZKP F BiH oštećena Š. A. se sa svojim imovinsko-pravnim zahtjevom upućuje na parnični postupak.

Obrazloženje

Kantonalno tužilaštvo USK Bihać je pod brojem T01 0 KTRZ 00 12713 12 od 09.12.2013. godine podiglo optužnicu protiv Soleša Duška stavljajući mu na teret izvršenje krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 22. preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije.

Navedena optužnica potvrđena je rješenjem sudije za prethodno saslušanje ovog suda broj 01 0 K 008271 13 Kps od 10.12.2013. godine a kako se optuženi pred sudijom za prethodno saslušanje izjasnio da nije kriv zakazan je glavni pretres.

Kantonalni tužilac Kantonalnog tužilaštva USK-a je do okončanja glavnog pretresa ostao kod navedene optužnice s tim da je precizirao optužnicu prema utvrđenom činjeničnom stanju, navodeći u završnoj riječi da smatra da je dokazano da je optuženi počinio krivično djelo koje mu se stavlja na teret u vrijeme i na način kako je to navedeno u preciziranoj optužnici, pa je predložio da se optuženi oglasi krivim i kazni u skladu sa zakonom.

Odbrana optuženog Soleša Duška je u toku cijelog postupka negirala da je optuženi počinio krivično djelo koje mu se podnesenom optužnicom stavlja na teret tvrdeći da u inkriminisano vrijeme optuženi nije bio u R., da je bio ranjen i nalazio se u S. M.. U završnoj riječi branilac optuženog je istakao da tužilaštvo nije dokazalo da je optuženi počinio krivično djelo koje mu stavlja na teret te je predložio da sud optuženog oslobodi optužbe.

Optuženi nije iznosio svoju odbranu niti je koristio pravo davanja iskaza u svojstvu svjedoka.

Oštećena Š. A. u toku postupka nije postavila imovinsko-pravni zahtjev prema optuženom Soleša Dušku navodeći da se o tome u ovom trenutku ne može izjasniti.

U toku glavnog pretresa optužba je izvela slijedeće dokaze: direktno je ispitala svjedoke Š. A., P. I., B. M., L. B. i L. B., direktno je ispitala specijalistu kliničke psihologije vještaka Jakovac Ivanku i specijalistu neuropsihijatar, podoblast neuropsihijatrija vještaka Okanović Evresu, te iznijela sadržaj materijalnih dokaza i to: rješenje Suda Bosne i Hercegovine, broj: S1 1 K 010268 12 KV od 16.07. 2012. godine, izvod iz CIPS baze za optuženog Soleša Duška pribavljen od strane Tužilaštva BiH aktom broj T 20 0 KTRZ 0003253 12 od 11.06. 2012. godine, akt Udruženja „Žena – Žrtva rata“ Sarajevo broj ... od 1... godine, akt Kantonalne bolnice „Dr Irfan Ljubijankić“ Bihać - Odjel neuropsihijatrije, broj ... od ... godine, nalaz i mišljenje vještaka Okanović dr. Evrese za oštećenu Š. A. od 09.06.2013. godine, nalaz i mišljenje vještaka Jakovac mr.sci. Ivanke za oštećenu Š. A. od 01.02. 2013. godine, zapisnik o prepoznavanju osoba sačinjen po pripadnicima Sektora kriminalističke policije KMUP-a Bihać broj 05-07/03-6-351/13 od 26.02. 2013. godine, foto-dokumentaciju KMUP-a Bihać broj 20/13 od 27.02.2013.godine, akt Odjeljenja za boračko – invalidsku zaštitu Banja Luka broj 06-835-382/13 od 27.11. 2013. godine na ime optuženog Soleša Duška, fotokopija Odluke o proglašenju ratnog stanja “Sl.list RBiH“, broj:7/92/, fotokopija Odluke o ukidanju ratnog stanja “Sl.list

RBiH“, broj: 50/95/, izvod iz kaznene evidencije za optuženog Soleša Duška izdana od strane Policijske stanice Bihać broj 05-07/05-2-6253/13 od 03.12. 2013. godine, troškovnik Kantonalnog tužilaštva USK-a od 09.12. 2013. godine, sa priložima rješenja o naknadi troškova, dok je odbrana direktno ispitala u svojstvu svjedoka K. M., R. M., O. Lj., Š. A. i T. I., i iznijela sadržaj materijalnih dokaza i to: akt Centra za socijalni rad B., broj 06-35578-8-Ž/14 od 24.02.2014. godine, uvjerenje vojne pošte 7574 P., broj 6/6-191/92 od 11.04.1996. godine, fotokopiju pasoša Soleša Dušana rođenog 13.05.1963. godine, original fotografija na kojoj se nalazi O. Lj. i C. D., pismeno branioca advokata Omera Abdagića upućeno Udruženju žena žrtava rata Sarajevo od 12.12.2013.godine, rješenje Centra za socijalni rad općine S. M. br 13-1922-2/93 od 14.04.1993. godine, izbjeglišna legitimacija za Soleša Duška od 14.11.1992. godine i popis dobitnika Zlatnog ljiljana u USK sa fotografijom A. M. sina J..

Odbrana je predložila i saslušanje svjedoka O. dr. R., ali je od tog prijedloga u toku postupka odustala jer se prema navodima odbrane isti nalazio na seminaru u SR Njemačkoj.

Sud je na glavnom pretresu održanom dana 12.06.2014. godine temeljem odredbe člana 250. Zakona o krivičnom postupku F BiH donio odluku o isključenju javnosti za cijeli tok glavnog pretresa radi zaštite ličnog i intimnog života oštećene Š. A. a koja odluka o isključenju javnosti se nije odnosila na stručne saradnike za ratni zločin ovog suda, službena lica sudske policije i suprugu optuženog.

Na glavnom pretresu održanom dana 01.09.2014. godine predsjednica vijeća je donijela rješenje kojim glavni pretres počinje iznova zbog protoka vremena a stranke i branilac su se saglasili da se svjedoci i vještaci ne saslušavaju ponovo te da se njihovi iskazi dati na ranijoj glavnoj raspravi koriste u daljem toku postupka pa je vijeće temeljem odredbe iz člana 266. stav 2. ZKP FBIH donijelo rješenje u skladu sa gore navedenim. Isto tako stranke i branilac optuženog su se saglasili da u daljem toku postupka nema više potrebe da se isključuje javnost.

Sud je također odbio prijedlog odbrane da se kao svjedok u ovom krivičnom predmetu sasluša D. J. iz razloga što su provedenim dokazima optužbe utvrđene sve odlučne činjenice koje se odnose na to da je oštećena nakon pogibije njene majke ostala sama u kući, da je iz tih razloga porodica B. preuzela brigu o njoj i dovela je u svoju kuću te da saslušanje svjedokinje D. J. na okolnosti koje su predložene od strane odbrane ne bi dovelo do drugačijeg utvrđenja činjeničnog stanja. Po mišljenju ovog suda, iz iskaza oštećene Š. A. , svjedoka optužbe B. M. , L. B. i L. B. utvrđeno je da je oštećena ostala sama u kući nakon odlaska njene majke na radnu obavezu dana 23.09.1992. godine sa koje se tog dana nije vratila i da je nakon toga sve do 23.01.1993 godine , kada je razmijenjena , brigu o njoj preuzela porodica B. M. kod koje je boravila i spavala a u svoju kuću povremeno odlazila. Istina je da je svjedokinja B. M. u svom iskazu navela da je kasnije u kuću oštećene došla neka bolesna žena po imenu J. i da je ostala sve do pogibije njenog muža, što nije sporila ni oštećena navodeći da je njena kuća bila izdavana, da je bila velika , da se sastojala od prizemlja i dva sprata , da je na početku dok joj je majka bila živa u kući boravila porodica B. iz P. a kasnije i neke dvije žene ali je isto tako bila kategorična da u kući nije bilo nikoga u vrijeme kad se kritični događaj desio. Po mišljenju ovog suda, saslušanjem D. J. ne bi se izmijenilo činjenično stanje u pogledu odlučnih činjenica

koje su utvrđene saslušanjem oštećene (silovanje, prepoznavanje optuženog kao izvršioca krivičnog djela) . Sud ne isključuje mogućnost da je D. J. u inkriminisano vrijeme bila u nekom dijelu kuće oštećene (jer je kuća bila velika i sastojala se od prizemlja i dva sprata) ali isključuje mogućnost da je mogla svojim svjedočenjem izmijeniti činjenice koje se odnose na sam čin silovanja oštećene i osporiti njen iskaz u dijelu kada navodi da je bila sama u dijelu kuće u kojem se događaj desio.

Cijeneći sve provedene dokaze kako pojedinačno tako i u njihovoj međusobnoj povezanosti u smislu člana 296. stav 2. ZKP F BiH te u smislu načela slobodne ocjene dokaza iz člana 16. ZKP F BiH sud je odlučio kao u izreci ove presude iz slijedećih razloga:

U toku postupka nesporno je utvrđeno da je u vrijeme koje je u optužnici označeno kao vrijeme izvršenja krivičnog djela / kraj septembra 1992. godine do 07.oktobra 1992. godine / u Bosni i Hercegovini postojao oružani sukob između Armije R BiH i Vojske RS koju činjenicu su potvrdili materijalni dokazi i to Odluka o proglašenju ratnog stanja "Sl.list RBiH", broj:7/92/ i Odluka o ukidanju ratnog stanja "Sl.list RBiH", broj: 50/95/.

Činjenicu postojanja oružanog sukoba između Armije R BiH i Vojske RS na području prigradskog naselja R, općina B., u inkriminisano vrijeme, na glavnom pretresu potvrdili su i svjedoci optužbe i svjedoci odbrane. Tako svjedok optužbe, L. B. u jednom dijelu svog iskaza navodi da na početku rata njegova porodica, odnosno njegova supruga i sin nisu bili s njim u R. zbog borbenih dejstava a što je potvrdila i L. B. njegova supruga navodeći da se u R. vratila početkom oktobra 1992. godine. Svjedok optužbe R. M. u svom iskazu između ostalog je naveo da je optuženi , iako je bio vojnik u kasarni, po potrebi išao na liniju te da je i ranjen na prvoj borbenoj liniji u G.(općina B.). Svjedokinja O. Lj. , sestra optuženog, u svom iskazu je navela da je prije rata živjela u B. a kad je počeo rat da je preselila u svoju vikendicu u P. /prigradsko naselje, općina B./ te da je krajem jula 1992. godine / kad je počelo pucanje u P. / preselila u stan na željezničkoj stanici u R. gdje je radila u Domu zdravlja. Navela je da je njen brat Soleša Duško bio vojno angažiran u 15 lakoj pješadijskoj B. brigadi i da je bio smješten u kasarni u R. gdje se nalazila sva vojska a da je njegova porodica već od početka rata , od aprila bila izmještena iz P. i R. i nalazila se u S. M. Zatim je navela da "da se pravila reportaža o ženama koje su bile zatočene u R.". Svjedok odbrane Š. A.1 je također potvrdio činjenicu da je R. u inkriminisano vrijeme bio pod kontrolom Vojske Republike Srpske navodeći da je u sedmom mjesecu 1992. godine, sa još 180 civila, nakon protjerivanja iz K. V. / općina B./ bio zarobljen u O., da je nakon toga, zajedno sa tih 180 zarobljenika odveden u R., u neko skladište gdje je kao civilni zarobljenik boravio sedam dana a nakon toga razmijenjen. Svjedok T. I. također je potvrdio da je 1992 godine vojno angažovan u D. brigadi i bio na ... dijelu ratišta. Oštećena je navela da je zajedno sa svojom porodicom rat dočekala u R., da su u šestom mjesecu 1992. godine izbjegli u B. gdje su ostali do kraja rata, da je prilikom pokušaja da se vrati u B. , u G. bio jedan punkt gdje je bila Srpska vojska koja je nju i majku vratila nazad u R. gdje je njena majka morala ići na prisilni rad i u toku toga ubijena. Dakle, svi ovi svjedoci su svojim kazivanjem na glavnom pretresu potvrdili činjenicu postojanja oružanog sukoba na području općine B. i činjenicu da se prigradsko naselje R., na kojem se nalazila oštećena A. Š., nalazilo pod kontrolom Vojske Republike Srpske.

Imajući u vidu navedene dokaze subjektivne a tako i objektivne prirode, sud je na nedvojbenu način zaključio da je krivično djelo koje se optuženom stavlja na teret izvršeno za vrijeme rata u BiH i oružanog sukoba između Armije BiH i Vojske RS. Ovu činjenicu nije sporila ni odbrana optuženog.

U toku postupka nesporno je utvrđeno da je Šoleša Duško u kritično vrijeme bio pripadnik Vojske RS što proizilazi iz akta Odjeljenja za boračko – invalidsku zaštitu Administrativne službe grada Banja Luka broj 06-835-382/13 od 27.11. 2013 godine u kojem je navedeno da je Šoleša Duško bio pripadnik oružanih snaga SFRJ-RS za vrijeme neposredne ratne opasnosti i ratnog stanja od 09.05.1992. do 25.01.1993 .godine u VP 7574 P. i od 26.01.1993. do 30.03.1996. godine u VP 7065 D.. Ova činjenica potvrđena je i iskazima saslušanih svjedoka L. B. koji je naveo da je optuženi bio vojnik u komandi u kasarni R., zatim svjedoka R. M. koji je naveo da je zajedno sa optuženim bio pripadnik 15. B. brigade Vojske Republike Srpske koja je bila smještena u kasarni u R. što je potvrdio i svjedok T. I. kao i O. Lj. sestra optuženog. Ovu činjenicu nije sporila ni odbrana optuženog.

Nesporno je utvrđeno da je oštećena Š. A. bila civil Bošnjačke nacionalnosti. Ova činjenica proizilazi iz iskaza same oštećene Š. A. kao i iz iskaza svjedoka B. M. , L. B., L. B. . Svi ovi svjedoci su svojim svjedočenjem potvrdili da je Š. A. bila Bošnjakinja, da je sa svojom porodicom do rata živjela u R. u svojoj kući, da je nakon početka rata ostala u R. sa majkom H. koja je ubijena na prisilnom radu.

U konkretnom slučaju sporno je da li je optuženi Šoleša Duško kao pripadnik Vojske Republike Srpske, kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme rata u R BiH, izvršio silovanje oštećene, u to vrijeme maloljetne Š. A. ili je to učinio neko drugi, obzirom da odbrana optuženog tvrdi da se optuženi u inkriminisano vrijeme nije mogao nalaziti u R. jer je bio ranjen i nalazio se na oporavku u mjestu H., općina S. M. te je zastupala tezu da je inkriminisane radnje preduzimao neki drugi Duško.

Optužba je u odnosu na činjenične navode optužnice provela dokaz saslušanjem oštećene Š. A. kojom prilikom je bila isključena javnost sa ovog dijela glavne rasprave kako je to navedeno na početku obrazloženja ove presude.

Sud je prvenstveno iz iskaza oštećene Š. A. koji je potkrijepljen iskazima drugih svjedoka optužbe, bez ikakve dvojbe utvrdio da je inkriminisane radnje koje su pobliže opisane u izreci presude, počinio upravo optuženi Šoleša Duško.

Oštećena Š. A. je u svom svjedočenju na glavnom pretresu navela da je prije rata živjela u porodičnoj kući sa majkom, ocem i bratom u naselju R., Općina B.. Otpočinjanjem ratnih dejstava svi zajedno su otišli u B. a onda su se ona i majka, negdje u šestom mjesecu 1992. godine vratile u R. kako bi pokupile neke stvari što su im ostale. Kada su nakon dva dana boravka u R. krenule nazad u B., na punktu u G. su ih pripadnici Vojske RS-a vratili nazad u R. gdje su ostale kod svoje kuće uz obavezu da se javljaju svaki dan u sedam sati ujutro i sedam

sati navečer. Po danu su bile kod svoje kuće dok su noći provodile kod kućnih prijatelja bojeći se za svoju sigurnost jer je u R. bilo jako puno vojske.

Nadalje je navela da je u augustu 1992. godine uveden prisilni rad koji se sastojao od raznih vrsta poslova: sakupljanje šljiva, kopanje krompira i slično, na koji je njena majka bila obavezna ići. Odlazila je oko sedam sati ujutro a vraćala se u sedam sati navečer. Na dan kad je ubijena imala je slobodan dan ali je u njihovu kuću došao srpski vojnik za kojeg je kasnije saznala da se zove M., izvrijeđao njenu majku i naredio joj da ide raditi a njoj da ostane u kući. Prilikom odlaska majka joj je rekla / vjerovatno pretpostavljajući da će joj se nešto ružno desiti/, da ukoliko se ne vrati do devet sati navečer da ode kod komšinice S. /, pretpostavlja zato jer je S. bila srpske nacionalnosti pa bi je mogla bolje zaštititi/ i to je bio njen zadnji susret sa majkom.

Oštećena je dalje navela da se tu noć majka nije vratila, da je u namjeri da ode kod S. izašla na glavnu cestu gdje je sreća komšinicu H. koja ju je odvela kod sebe da prenoći. Kad se sutra vratila u svoju kuću nije zatekla majku, nije znala šta da radi, sjela je na balkon a onda je došao komšija B. M. kojeg je znala od prije rata i rekao joj da tu ne smije biti sama, da joj se može nešto ružno dogoditi i odveo je svojoj kući. Navela je da ju je porodica B. prihvatila kao člana porodice, da se družila sa njihovom djecom i spavala kod njih a da je u svoju kuću skoro svakodnevno odlazila kako bi uzela šta joj treba ili se istuširala.

Dalje, oštećena Š. A. navodi da joj je jedan dan, kad je došla svojoj kući, na vrata pokucao čovjek kojeg je opisala kao visokog, uniformisanog, ne sjeća se da li je imao oružje, kovrdžavog tridesetogodišnjaka koji joj se predstavio kao Soleša Duško i rekao da radi u vojnoj policiji / prepoznala ga je i u sudnici pokazujući rukom na optuženog Soleša Duška/ , te da želi da je vodi na ispitivanje u kasarnu R., navodeći da zna šta se dogodilo sa njenom majkom. Do kasarne u R. su otišli vojnim džipom kojim je upravljao Soleša Duško, bili su sami i nije bilo nikakve ružne konverzacije, naprotiv Soleša Duško joj je rekao da je oženjen i da ima malu curicu, te se osjećala sigurno s njim. Kad su stigli u kasarnu, trebala je dati izjavu vezano za majku, ali tom prilikom majku niko nije spominjao, već su je pitali gdje su joj otac i brat. Sve je trajalo 15-20 minuta te ju je Soleša Duško vratio kući.

Oštećena je dalje navela da je Soleša Duško ponovo došao na njena vrata , rekao joj da joj je majka živa , da joj može pomoći da se spoji sa majkom i pomagao joj da napiše neku molbu koju je uzeo i otišao. Ponovo je došao 07.10.1992 godine „dan koji nikad neće zaboraviti“, kad je bila sama u kući te joj je rekao da će joj pomoći da se spoji sa majkom ali da mora spavati sa njim. U tom trenutku je „blokirala“ jer joj je rekao ili tako ili je neće „spojiti“ sa majkom a onda je skinuo opasač sa oružjem sa sebe, zatim je skinuo njen donji dio odjeće, okrenuo je otraga tako da je morala kleknuti rekavši joj da je tako najbolje. Navela je da „to“ nije baš nešto dugo trajalo ali da tu bol nikada neće zaboraviti. Sjeća se da je vrisnula jer ju je boljelo , da mu nije vidjela lice , ni njegov polni organ, ni njega golog jer je bila okrenuta leđima i gledala kroz prozor ali da će taj „ulazak“ njegovog polnog organa pamtili čitav život . Plakala je ali se nije opirala, bojeći se za vlastitu sigurnost. Nakon toga optuženi se obukao i otišao a ona je ostala sama, sva krvava, noge su joj se tresle i sve ju je boljelo jer joj je to bilo prvo seksualno iskustvo. Otišla je u wc, okupala se i gaćice u kojima je bila bacila u septičku jamu a onda odlučila da to

nikom ne kaže. Poslije se vratila u kuću B. M. i pretvarala se da se ništa nije desilo a kad bi zaplakala rekla bi da je to zbog majke.

Poslije je često vidala optuženog kako ide u zgradu željezničke stanice, sigurna je da je i on nju vidio ali ju je ignorisao i više je nikad posjetio. Kod porodice B. ostala je do 23. januara 1993. godine kad se u razmjeni vratila u B. kod oca i brata. Vidjevši oca još čvršće je odlučila da će zauvijek ćutati o onom što joj se dogodilo. Navela je da joj je drago da je umro u uvjerenju da joj se ništa nije dogodilo. Upoznala je 1994. godine P. I. kojoj je nakon dvije godine druženja kad je jednostavno „pukla“ ispričala šta joj se dogodilo za vrijeme rata u R. i zamolila je da nikom ne kaže. Nakon dolaska u B. imala je zdravstvenih problema, ležala je na odjelu psihijatrije četiri dana a pravi problemi su počeli 2008. godine i tada je otvoreno razgovarala sa Udruženjem žena žrtve rata iz Sarajeva i ispričala im šta joj se desilo. Navela je da jednom sedmično ide na psihoterapiju, da pije lijekove i cijelo vrijeme živi u strahu da će sresti Soleša Duška i misli da njene traume neće nikad proći. Čak joj se jednom učinilo da je vidjela optuženog u trgovačkom centru i tada je uhvatila panika tako da je automatski uzela dijete i pobjegla.

Navela je nadalje da se porodica B. cijelo vrijeme korektno odnosila prema njoj, da se družila sa njihovom djecom te da je B. M. smrtno stradao zbog nje pokušavajući je zaštititi i osigurati joj jednu sobu u njenoj kući nakon što se u istu doselio izvjesni B. sa svojom porodicom. Te prilike je bila prisutna na licu mjesta kada je B. ispucao u B. M. nekoliko metaka uslijed kojih rana je kasnije i preminuo.

Odbrana je kroz unakrsna pitanja nastojala obezvrijediti iskaz oštećene pa ju je pokušala ispitati na okolnosti njenog ranijeg seksualnog života što sud nije dozvolio jer se radi o činjenicama koje se ne mogu koristiti kao dokaz i na kojima se može zasnivati sudska odluka. Nakon što joj je branilac optuženog pokazao fotografiju na kojoj se nalazio izvjesni D. M., oštećena je potvrdila da ga poznaje i da joj je bio momak dok se nalazila u R. što je za sud u konkretnom slučaju bila potpuno irelevantna činjenica i pokušaj odbrane da nedozvoljenim pitanjima diskreditira iskaz oštećene. Odbrana je nadalje pokazivanjem fotografije na kojoj je bio izvjesni C. D. a onda fotografije na kojoj je bio izvjesni S. D., rođen ... godine zvani „D.“, lica koja su navodno odgovarala opisu koji je oštećena dala na zapisnik o prepoznavanju fotografija, pokušala poljuljati iskaz oštećene i njeno uvjerenje u identitet optuženog, ali je oštećena sasvim kategorično navela da ne poznaje ova lica (kao što je sa sigurnošću potvrdila gledajući u optuženog da je upravo on taj koji ju je silovao). Odbrana je također pokušala iskaz oštećene dovesti u sumnju kada je pitala oštećenu da li je tačno da je od 23.09.1992. (kada joj je ubijena majka) u njenoj kući živjela ženska osoba po imenu D. J. na šta je oštećena rekla da ne poznaje osobu sa takvim imenom i da tada niko nije živio u njenoj kući. Odbrana je u cilju diskreditacije iskaza oštećene pokušala dokazati da oštećena prima pomoć kao civilna žrtva rata u više institucija a u završnoj riječi čak navela da je osnovni motiv oštećene bio finansijske prirode na šta je oštećena izjavila da ne prima naknadu u više institucija. Nadalje je odbrana pokušala dokazati da je oštećena poznavala neka lica na fotografijama koje su joj prilikom prepoznavanja fotografija u MUP-u pokazana, što je ona kategorično negirala. Naime, odbrana je tvrdila da se na fotografijama nalazio A. M. koji je poginuo u ratu i bio nosilac Zlatnog

ljljana čija fotografija je bila istaknuta u više javnih institucija pa je oštećena mogla i imala priliku da sazna ko je ta osoba na fotografiji. U tom smislu odbrana je prigovarala da prepoznavanje nije izvršeno po odredbama Zakona o krivičnom postupku pa da stoga Zapisnik o prepoznavanju broj 05-07/03-6-351/13 od 26.02.2013. godine i fotodokumentacija ne može poslužiti kao dokaz u ovom krivičnom postupku iz razloga što se do njega došlo na nedozvoljen i nezakonit način. Sud nije prihvatio navedeni prigovor odbrane prije svega jer su navodi u istom paušalni i ničim potkrijepljeni. Odbrana pretpostavlja da je oštećena mogla znati lice sa fotografije što je ona negirala kao što je negirala da poznaje bilo koga sa fotografija osim optuženog. S druge strane ovaj dokaz optužbe nije dokaz na kojem je sud zasnovao svoje uvjerenje da je optuženi osoba koja je počinila krivičnopravne radnje za koje se tereti. Sud je svoje uvjerenje prvenstveno stekao na osnovu svjedočenja oštećene koja je na nesumnjiv način u sudnici pokazala i prepoznala optuženog a prepoznavanje optuženog u MUP-u kao i njenu Izjavu datu kod Udruženja žena žrtava rata sud je cijenio samo kao dokaze koji su potkrijepili njeno svjedočenje na glavnom pretresu. Dakle, ne radi se o izvornom dokazu, kako to navodi odbrana, zbog čije bi nezakonitosti bili nezakoniti i ostali dokazi odnosno u ovom slučaju iskaz oštećene dat na glavnom pretresu. Oštećena je optuženog znala imenom i prezimenom jer joj se sam predstavio. Znala je i da ima nadimak „D.“ i to je saznala od djece B. M. .

Po ocjeni suda, kredibilitet svjedočenja oštećene Š. A., odbrana nije uspjela dovesti u pitanje prilikom unakrsnog ispitivanja na glavnom pretresu.

Sud je iskaz oštećene prihvatio kao iskren, uvjerljiv i pouzdan jer je oštećena Š. A. na jasan i detaljan način opisala tok predmetnog događaja opisujući ga na način koji ne ostavlja prostora za bilo kakvu sumnju u pogledu njegove istinitosti. Isto tako oštećena je sasvim sigurno, bez ikakve dvojbe, na glavnom pretresu potvrdila / gledajući u optuženog / da je upravo on taj koji ju je silovao. I pored toga što je odbrana pokušala pokazivanjem fotografija drugih lica kod oštećene stvoriti zabunu i dilemu u pogledu identiteta počinioca ovog djela, oštećena je ostala ustrajna u tvrdnji da je optuženi počinilac ovog djela što je kod suda stvorilo još dodatno uvjerenje o istinitosti i pouzdanosti njenog iskaza. U prilog činjenici da je optužena na glavnom pretresu prepoznala i pokazala optuženog kao počinioca djela koje mu se stavlja na teret i pri tome bila vrlo uvjerljiva i sigurna stoji i činjenica da je oštećena u Izjavi datoju u Udruženju žena žrtava rata broj BIH-Bihać ... od ... godine, imenom i prezimenom identificirala lice koje ju je silovalo a poslije toga ga i prepoznala u MUP-u USK kada je obavila radnju prepoznavanja izvršioca putem fotografija, a što proizilazi iz zapisnika o prepoznavanju broj 05-07/03-6-351/13 od 26.02.2013 godine. Prije prepoznavanja oštećena je opisala osobu kao mršavije građe, odnosno srednje širokih ramena , visokog oko 180 cm, tamno smeđe valovite kose sa zaliscima , plavih očiju specifičnih na način da su bile izbočene (buljavih očiju) kojeg se sjeća iz perioda početka rata jer joj je dolazio kući, govorio joj da će je zaštititi i da će je spojiti sa majkom, tako da mu je vjerovala i dobro ga zapamtila i upoznala. Isti takav opis oštećena je ponovila i u svom svjedočenju na glavnom pretresu a da optuženi upravo izgleda onako kako ga je oštećena opisala i sud se mogao uvjeriti tokom suđenja .

Pored navedenog iskaz oštećene dat na glavnom pretresu podudara se sa njenim iskazom datim u istrazi, odnosno oba iskaza karakteriše bitna podudarnost u odnosu na karakteristične

detalje koji čine čvrsto sklopljenu strukturu činjeničnih okolnosti predmetnog događaja. Činjenicu da oštećena u iskazu u istrazi niti u izjavi koju je dala Udruženju za zaštitu žena žrtava rata nije govorila o događaju kada je pucano na B. M. 20.10.1992. godine a na šta je odbrana u toku postupka ukazivala, sud nije smatrao odlučnom jer se nije bavio utvrđenjem činjenica u pogledu ranjavanja B. M.. To što je oštećena u pogledu tog događaja ispričala na glavnom pretresu a nije u istrazi nije moglo dovesti u sumnju njen iskaz.

Uvjerljivi i sadržajni iskaz oštećene Š. A. nalazi svoju potvrdu i u iskazima svjedoka L. B. i L. B.1. Ovi svjedoci su potvrdili činjenicu da je optuženi bio vojno angažovan u ratu, da je nosio uniformu i naoružanje, da je često posjećivao svoju sestru Lj. koja je živjela u zgradi željezničke stanice sa svojim suprugom O. M.. Također su saglasno potvrdili da su optuženog vidali da posjećuje sestru nakon što su doselili u željezničku kuću u R. a to je bilo 30.09. ili 01.10.1992. godine. U to vrijeme nisu primijetili da je optuženi bio ranjen ili da šepa na jednu nogu. Potvrdili su da je oštećena Š. A. nakon majčine pogibije ostala sama u porodičnoj kući, da je brigu o njoj kao malodobnoj osobi preuzela porodica B. kod koje je spavala i hranila se. Svjedok L. B.1 je naveo da je oštećenu Š. A. znao vidati kako trčkara preko pruge i ide svojoj kući, nekad sama a nekad sa sinom B. M. "B.". Naveli su da su oštećenu znali pozivati na ručak što je ona i prihvatila a to su činili jer su znali da je sama, da je maloljetna, da joj je majka ubijena a ostala porodica u B. . Saglasno su izjavili da se nakon odlaska oštećene u B. u R. pričalo da je silovana.

Sud je ovim svjedocima u potpunosti poklonio vjeru jer su njihovi iskazi međusobno podudarni, saglasni u bitnim elementima te jedan drugog dopunjuju a pored toga sud ne vidi motive niti razloge zbog kojih bi ovi svjedoci lažno teretili optuženog a naročito imajući u vidu da su dobro poznavali optuženog i bili u dobrim odnosima s njim.

Svjedokinja B. M. je u svom iskazu također potvrdila činjenicu da je oštećena Š. A. nakon pogibije njene majke ostala sama u kući navodeći da ju je taj dan, kad je išla po vodu, našla samu gdje sjedi na stepenicama i plače te ju je odmah povelu svojoj kući. Potvrdila je da je oštećena boravila i spavala u njenoj kući ali se nije mogla decidno izjasniti kada je to bilo. U svom svjedočenju je bila potpuno nesigurna u pogledu te činjenice. U jednom dijelu navodi da je to bilo odmah nakon pogibije njene majke i da je bila 3-4 dana dok nije došla neka žena J. koja je bila bolesna, a u drugom dijelu da je četiri dana bila u svojoj kući kad je ta žena došla a onda da je cijelo vrijeme bila kod nje u kući. U unakrsnom ispitivanju je navela da je to bilo nakon pogibije njenog supruga 20.10.1992. godine. Prilikom ocjene iskaza ove svjedokinje sud je imao u vidu da je od kritičnog događaja pa do dana kada je ova svjedokinja davala svoj iskaz protekao dugi vremenski period, da joj je u kritičnom periodu poginuo suprug, da je starije životne dobi te da je sasvim očekivano i normalno da se ne može prisjetiti detalja vezanih za ovaj događaj. Njena nesigurnost u pogledu vremena kad je oštećena boravila kod nje u kući nije odlučujuća u ovoj krivično pravnoj stvari. Svjedokinja je potvrdila da je brinula o oštećenoj, da je bila u njenoj kući, da je odlazila i svojoj kući po stvari i da se okupa što je sasvim dovoljno da potvrdi navode oštećene u pogledu ovih činjenica. Istina, svjedokinja je navela da oštećena iz njene kuće nikud nije išla sama, da je bila uvijek u pratnji njene djece ali je sud ove navode ocijenio kao njenu želju da istakne svoju ulogu oko zbrinjavanja oštećene obzirom da ju je

policija upozorila i rekla joj „nemoj da se malo šta desi, ona neće gore da bude, neka bude s tobom, ako se šta desi ti odgovaraš“. Svjedokinja navodi „i zato sam je držala kao svoju djecu, nisam dala da se maltretira“. Imajući u vidu da je ova svjedokinja starije životne dobi i niske naobrazbe te da ne poznaje optuženog i da po ocjeni suda nije imala nikakav interes da mu pomogne u izbjegavanju njegove krivične odgovornosti sud je uvjerenja da se prilikom svjedočenja bojala da bi sebe mogla izložiti određenim negativnim posljedicama jer je na neki način bila odgovorna za sudbinu oštećene. Zato je u jednom trenutku tvrdila da nije silovana niti da je čula da je silovana.

Iskaz oštećene Š. A. potkrijepljen je i iskazom svjedoka P. I. koja je navela da je u novembru 1994. godine upoznala oštećenu Š. A. prilikom upisa u višu ekonomsku školu, da se od tada pa do danas intenzivno druže, da joj u početku nije ništa pričala, niti govorila sve do 1996. godine kada joj je rekla da je u R. za vrijeme rata preživjela silovanje od strane Soleša Duška. Navela je da je njihovo društvo primjetilo da je A. jako nesigurna u sebe, da je u stalnom strahu, da ne voli biti sama odnosno da uvijek traži nečije društvo. Dalje je navela da je primjetila da se A. često tušira ali da je nikad nije pitala iz kog razloga. Istakla je da je Š. A. i nakon što joj se povjerila bila nesigurna i tražila društvo jer nije htjela biti sama.

Slijedom navedenog, prihvatajući iskaz oštećene i dovodeći ga u vezu sa iskazima navedenih svjedoka sud je na sasvim siguran i pouzdan način zaključio da je upravo optuženi Soleša Duško preduzeo opisane radnje prema oštećenju Š. A..

Svjedočenje oštećene o svom traumatičnom iskustvu koje je doživjela ostavilo je dojam upečatljive i vjerodostojne reprodukcije ovog događaja te nije bilo razloga da sud istom u cjelosti ne poklon vjeru. Okolnosti pod kojim su pripadnici bošnjačke nacionalnosti tretirani za vrijeme rata i oružanog sukoba u BiH među kojima je bila i oštećena Š. A., odnosno odnos pripadnika Vojske Republike Srpske kojima je pripadao i optuženi Soleša Duško prema tim licima su neminovno uslovile osjećanje straha i očaja. U takvoj atmosferi prinude optuženi je koristeći svoj vojni položaj iskoristio beznadežnu situaciju u kojoj se našla oštećena pa je prvo zadobio njeno povjerenje i pružio joj nadu da će joj vratiti majku (iako je znao da je ubijena) a onda je koristeći se ucjenom da joj neće vratiti majku, nad istom počinio čin obljube.

Obzirom na radnju za koju se tereti optuženi Soleša Duško optužba je provela i dokaz saslušanjem sudskog vještaka mr. psihologije Jakovac Ivanke i vještaka neuropsihijatra, podoblast psihijatrije Okanović dr Evrese. Navedeni vještaci su proveli vještačenje oštećene Š.A. na okolnosti stepena njenog duševnog razvoja, zrelosti, sposobnost realnog rasuđivanja i shvatanja značaja djela koji se stavlja optuženom na teret, te posljedica koje je djelo ostavilo na oštećenu kao i ocjene vjerodostojnosti njenog iskaza.

U tom smislu vještak Okanović Evresa je izvela zaključak da oštećena Š. A. ima normalne intelektualne sposobnosti (čak bolje od prosjeka) sa znatnim padom voljnih i perceptivnih motoričkih sposobnosti, da kod iste ne postoje znakovi organske uvjetovane duševne bolesti niti elementi zaostalog duševnog razvoja, da ima simptome posttraumatskog stresnog sindroma i poremećaja hroničnog tipa uz trajnu promjenu ličnosti koja je nastala nakon traumatičnog

dogadaja, zatim simptome depresivnog poremećaja a od tih simptoma nađeni su simptomi ponovnog proživljavanja svega onoga što se desilo vezano za period 1992. godine, simptomi izbjegavanja, simptomi pojačane psihomotorne pobuđenosti kao i kompletnog nemira, plača i stalne asocijacije vezane za traumu silovanja, noćne more, košmare, ružne snove, strah i duševnu bol koja je i danas prisutna zatim gubitak potpunog samopouzdanja, samopoštovanja i jedna seksualna disfunkcionalnost koja je i danas prisutna. Zaključila je da je sve navedeno odnosno ovakvo stanje oštećene Š. A. proizvod seksualnog nasilja koje je izvršeno nad njom 1992. godine te smatra da ista nije mogla izmisliti ove događaje i optužiti pogrešnog čovjeka, te njen iskaz, iskaz kojeg je dala dana 07.06.2013. godine u ZU Dom zdravlja centar za mentalno zdravlje V. K., smatra vjerodostojnim.

Vještak psiholog Jakovac Ivanka je zaključila da je oštećena duboko potrešena traumatizirana osoba koja ni dan danas nije razriješila, dapače nadogradili su se niz fobija u njenoj strukturi ličnosti ali da zahvaljujući njenoj inteligenciji uspijeva donekle da se održi da ne dođe do duševnog rastrojstva. Zaključuje da je kvalitet života oštećene Š. A. izuzetno nizak, da je anksioznost i strah koji kod nje postoje prenijela i na svoju kćerku koja pohađa četvrti razred osnovne škole a koja ni danas ne ide sama u školu. Smatra da je oštećena potpuni životni invalid, da ima složenu sliku PTSP-a zbog koje će morati imati konstantan psihoterapijski tretman a povremeno psihijatrijski.. Mišljenja je da se njen iskaz može sa visokim stupnjem vjerodostojnosti prihvatiti kao vjerodostojan s obzirom da je isti logički struktuiran, bogat detaljima i potkrijepljen sa puno činjenica.

Sud je u potpunosti prihvatio nalaze psihološkog i neurospihijatrijskog vještačenja po stalnim sudskim vještacima Okanović Evresi i Jakovac Ivanki kao i sadržinu njihovih iskaza datih na glavnom pretresu, jer su isti dati na osnovu struke i nauke, nakon obavljenog intervjua sa oštećenom Š. A. i na osnovu medicinske dokumentacije a nisu dovedeni u sumnju nijednim drugim izvedenim dokazima.

Silovanje predstavlja krivično djelo čije se radnje najčešće dokazuju i utvrđuju isključivo na osnovu iskaza oštećene, jer drugih očevidaca najčešće nema, a vrlo često nema ni konkretne medicinske dokumentacije. U konkretnom slučaju sam čin silovanja ostavio je na oštećenu vidne posljedice što je vidljivo iz nalaza i mišljenja gore navedenih vještaka. Pažljiva analiza iskaza oštećene mada protkana neprijatnošću u iznošenju intimnih detalja, ukazuje da je optuženi zaista kritičnog dana koristeći položaj i situaciju oštećene, izvršio silovanje nad istom, izloživši je uvredljivom i ponižavajućem postupku. Nesporno je da je žrtva kritičnog događaja žena muslimanske nacionalnosti odnosno Bošnjacke narodnosti kojoj je zbog njene etničke pripadnosti bila ograničena sloboda kretanja te da se radilo o tipičnom slučaju silovanja karakterističnom za taj period. Sud je na osnovu iskaza oštećene pouzdano utvrdio da je optuženi izvršio seksualnu penetraciju nad njom, bez njenog pristanka. To što oštećena nije pružala otpor nije uslov za postojanje ove inkriminacije s obzirom na atmosferu prinude u kojoj je radnja izvršena. Same činjenice da je optuženi bio vojnik, da je bio naoružan, da je iskoristio situaciju u kojoj se oštećena nalazila i zadobio njeno povjerenje, njenu želju i nastojanje da vrati majku te strah i očaj koji su kod nje postojali, svakako predstavljaju okolnosti prinude u kojima je radnja izvršena. Obzirom da je oštećena bila maloljetna, da je

bila sama, bez roditelja i obzirom na nespornu činjenicu da je optuženi daleko fizički snažniji od nje, sasvim je logično da oštećena nije ni mogla pružiti otpor a samim tim optuženi nije morao ni primjeniti silu da bi ostvario svoju namjeru.

Činjenica je da je samo oštećena Š. A. svjedočila o samom činu silovanja, a to je zato što je bila sama u kući kada se desio događaj za koji se tereti optuženi i drugih očevidaca nije bilo. U svom svjedočenju oštećena je bila jasna, određena i vrlo uvjerljiva posebno ako se ima u vidu da njeno svjedočenje niti jednog trenutka, niti bilo čim nije dovedeno u sumnju. Sud je s posebnom pažnjom razmotrio svjedočenje svjedoka optužbe i odbrane u kontekstu provedenih materijalnih dokaza prije nego što je iskaz oštećene prihvatio kao osnovu za donošenje zaključka o krivici optuženog. Pri tome je sud imao u vidu i praksu MKSJ u skladu sa pravilom 96. Pravilnika o postupku i dokazima koji propisuje da se u slučajevima seksualnog delikta neće tražiti dodatno potkrepljivanje svjedočenja žrtve silovanja.

Navedeno pravilo 96. Pravilnika o postupku i dokazima MKSJ-a i MKSR-a propisuje da u slučaju seksualnog napada, ranije seksualno ponašanje žrtve neće biti prihvaćeno kao dokaz i da se neće tražiti potkrepljivanje iskaza žrtve. Primjenjujući ovo pravilo, pretresno vijeće MKSR-a zaključilo je da vijeće može temeljiti svoje zaključke samo na jednom iskazu ukoliko je taj iskaz relevantan i vjerodostojan.

Ovaj sud ne vidi niti jedan razlog koji bi detaljan iskaz oštećene Š. A. dat na glavnom pretresu, a posebno u istrazi doveo u sumnju i pod znak pitanja. Svjedokinja uopšte nije poznavala optuženog, što isključuje postojanje nekog prethodnog sukoba, niti pokazuje opštu predrasudu koja bi se ticala lica nacionalnosti kojoj pripada optuženi. Stoga, po mišljenju ovog suda oštećena nema nikakav interes da svojim iskazom tereti optuženog za nešto što nije učinio, već naprotiv, kao žrtva silovanja ima nesumnjivi interes da se kazni upravo izvršilac tog nečasnog djela.

Prilikom donošenja presude sud je cijenio i iskaze svjedoka odbrane i to K. M., R. M., O. Lj., Š. A.1 i T. I. i tom prilikom zaključio da je odbrana optuženog Soleša Duška iskazima ovih svjedoka pokušala dati alibi optuženom odnosno uvjeriti sud da je optuženi bio teško ranjen u lijevu nogu 12.09.1992. godine, da je u bolnici u P. operisan a nakon toga da je otišao svojoj porodici na kućno liječenje u H., općina S. M. te da duže vrijeme nije dolazio u R. i zbog toga nije mogao počinuti krivično djelo za koje se tereti.

Ne sporeći činjenicu da je optuženi bio ranjen 12.09.1992. godine u lijevu nogu jer to proizilazi prije svega iz Potvrde Vojne Pošte P. Pov. broj: ... od 11.04. 1996 godine koju je odbrana uvrstila u dokazni materijal i iskaza svjedoka dr. K. M., O. Lj. i R. M., sud je mišljenja da okolnost da je optuženi bio ranjen navedenog dana ne može predstavljati osnov za zaključak da je silovanje oštećene Š. A. 07.10.1992. godine izvršilo neko drugo lice a ne optuženi. Naime, svjedok dr. K. M. u svom iskazu navodi da je sredinom septembra 1992. godine operisao optuženog Soleša Duška i da se radilo o teškoj povredi nadkoljenice, podkoljenice, skočnog zgloba i mišića, da je nakon 10 /deset/ dana otpušten kući i ponovo nakon 10 /deset/ dana dolazio na kontrolu, te da ga poslije završenog liječenja nije više sretao. Tvrдио je da je u bolnici

uredno vođena dokumentacija o svim izvršenim operacijama. Svjedok R. M. je u svom iskazu naveo da je zajedno sa optuženim bio pripadnik 15 B. brigade Vojske Republike Srpske koja je bila smještena u R. te je obavljao administrativne poslove i sjeća se da je optuženi bio ranjen u septembru 1992. godine a svoje navode potvrdio je uvidom u kopiju Evidencije knjige ranjavanja u kojoj je navedeno da je Soleša R. Duško, rođen 05.12.1961. godine ranjen dana 12.09.1992. godine u G. na prvoj borbenoj liniji, MB minom u lijevu nogu, potkoljenu. Potvrdio je da je navedenu potvrdu sačinio on. Svjedok T. I. je također potvrdio da je optuženi bio ranjen ali je naveo da je to bilo krajem devetog, početkom desetog mjeseca 1992. godine jer ga je dva puta posjećivao kod njegove kuće u H., Općina S. M., da ga je prilikom prve posjete koja je bila odmah poslije ranjavanja zatekao u krevetu, a drugi put nakon 15-20 dana kada je optuženi bio na štakama. Tvrđio je da je to bilo baš u tom periodu jer je tad prebačen u drugu jedinicu Vojske RS i u to vrijeme u S. M. tražio smještaj svojoj djevojci i njenoj porodici. Pored toga je naveo da je prije rata sa optuženim bio u prijateljskim odnosima te da se nakon ranjavanja više nije vraćao u B. jedinicu jer je početkom 1993. godine prešao u njegovu D. jedinicu. Svjedokinja O. Lj., sestra optuženog je također potvrdila činjenicu ranjavanja optuženog 12.09.1992. godine i činjenicu da je dr. K. M. operisao optuženog u bolnici u P. ali je tvrdila da je optuženi bio desetak dana u bolnici a nakon izlaska iz bolnice da je otišao u zaseok D., općina S. M., kod supruge i od tada se više nije vraćao u R.. Tvrđila je da zbog povreda čak nije mogao doći na sahranu njihovog ujaka koja je bila 20.10.1992. godine.

Analizirajući iskaze ovih svjedoka sud je izveo zaključak da nije sporno da je optuženi bio ranjen 12.09.1992. godine. Međutim, odbrana nije pružila niti jedan dokaz koji govori o težini povrede koju je optuženi zadobio prilikom ranjavanja 12.09.1992. godine. Imajući u vidu da je od ranjavanja optuženog 12.09.1992. godine pa do kritičnog dana kad je izvršeno silovanje 07.10.1992. godine, proteklo skoro mjesec dana, da su svjedoci L. B. i L. B.1 bili kategorični u tvrdnji da su optuženog vidali u R. u inkriminisano vrijeme i nisu primijetili da šepa ili da je ranjen, sud nije mogao prihvatiti tezu odbrane o teškom ranjavanju optuženog 12.09.1992. godine. Iz tih razloga sud nije povjerovao iskazu svjedoka O. Lj., sestre optuženog kada tvrdi da poslije ranjavanja optuženi nije dolazio u R.. Njen iskaz u suprotnosti je sa iskazima svjedoka L. B. i L. B.1 kao i iskazu oštećene čije je iskaze sud prihvatio kao vjerodostojne i pouzdane. Imajući u vidu da je ova svjedokinja sestra optuženog sasvim je razumljivo da je ista svojim svjedočenjem pokušala pomoći optuženom u izbjegavanju njegove krivične odgovornosti. Isto tako sud nije poklonio vjeru iskazu svjedoka T. I. jer je ovaj svjedok po ocjeni suda u pokušaju da pomogne optuženom tvrdio da je optuženi ranjen krajem devetog, početkom desetog mjeseca 1992. godine, dakle „baš“ u vrijeme kada se desio predmetni događaj. Njegov iskaz u pogledu vremena ranjavanja u suprotnosti je sa iskazima i svjedoka optužbe i svjedoka odbrane. Iskazu svjedoka dr.K. M. sud nije imao razloga ne povjerovati ali njegove navode o težini povrede koju je optuženi zadobio odbrana ničim nije potkrijepila. Iskazu svjedoka R. M. sud je poklonio vjeru jer je ovaj svjedok govorio samo o činjenicama koje su mu poznate a koje su na kraju potvrđene i drugim materijalnim dokazom. Također, iskazu svjedoka Š. A.1 koji je govorio o karakteru optuženog, sud nije imao razloga da ne povjeruje ali je njegov iskaz ocijenio irelevantnim obzirom da isti nije znao ništa o odlučnim činjenicama za rasvjetljavanje konkretnog krivičnog događaja.

Saslušani svjedoci odbrane svojim izjavama datim pred sudom nisu doveli u sumnju činjenično utvrđenje da je optuženi izvršio radnje opisane u izreci ove presude. Karakter i sadržaj iskaza svjedoka odbrane nisu doveli u pitanje vjerodostojnost provedenih dokaza od strane tužilaštva. Isti su po ocjeni suda prožeti željom da pomognu optuženom u ovom krivičnom postupku.

Sud je u toku postupka i prilikom donošenja ove presude u potpunosti prihvatio sve izvedene materijalne dokaze optužbe i odbrane jer nije bilo objektivnog i razumnog razloga da se neki od izvedenih materijalnih dokaza ne bi mogao prihvatiti kao vjerodostojan i zakonit a sadržajem materijalnih dokaza koje je izveo tužilac u toku postupka a koje dokaze je ovaj sud u cjelosti prihvatio kao valjane, potvrđena je tačnost i istinitost iskaza saslušanih svjedoka optužbe.

U svojoj završnoj riječi branilac optuženog postavlja pitanje “zašto je oštećena Š. A. prijavila djelo i učinioca nakon nepunih 20 godina”, i to “baš nakon što je ostvarila pravo na naknadu kao žena žrtva rata, koja primanja nisu mala i od kojih se može živjeti i koja primanja se ostvaruju do kraja života”. Sud nije prihvatio ovakve navode odbrane imajući u vidu da je momenat kada žena izabere da prijavi silovanje ili o tome govori nevažan za pitanje da li je zločin počinjen. Ovo se kao i u slučaju drugih dokaza mora posmatrati u kontekstu rata i njegovih posljedica u BiH. Vještaci su u svom iskazu pred Sudom naveli da nije neobično da se silovane žene prvi put o tome odluče progovoriti 20 godine poslije, da je prema dosadašnjoj praksi uočeno da veliki broj žena muževima i djeci ne govore da su silovane. Činjenica da rade i da naizgled normalno funkcioniraju, takođe nije neobična pojava za žrtve silovanja. Naime, prema navodu vještaka, ove osobe „tiho pate“ i funkcioniraju sa smanjenom funkcijom.

Cijeneći naprijed navedene dokaze koji su izvedeni na glavnom pretresu i njihov sadržaj u međusobnoj vezi, te u vezi sa odbranom optuženog, po mišljenju ovog suda, van razumne sumnje je dokazano da je optuženi Soleša Duško počinio radnje pobježe opisane u izreci ove presude, a koje radnje u objektivnom i subjektivnom smislu predstavljaju obilježje bića krivičnog djela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. preuzetog KZ SFRJ, te je sud optuženog oglasio krivim za ovo počinjeno krivično djelo.

U konkretnom slučaju radnja izvršenja optuženog Soleša Duška sastoji se u silovanju jedne ženske osobe druge narodnosti. Optuženi je radnju počinio u vrijeme ratnog stanja u Bosni i Hercegovini, odnosno u vrijeme oružanog sukoba između jedinica Armije R BiH i Vojske Republike Srpske. Dakle, radnja optuženog je bila usmjerena na posebnu kategoriju stanovništva zaštićenu članom 3. stav 1. Ženevske konvencije. Prema navedenom članu utvrđena je obaveza svih učesnika u oružanom sukobu da prema licima koja ne sudjeluju izravno u neprijateljstvima postupaju čovječno bez ikakve nepovoljne diskriminacije zasnovane na rasi, boji kože, vjeri ili uvjerenju, polu, rođenju ili imovnom stanju te su u tom cilju zabranjeni između ostalog povrede osobnog dostojanstva, osobito uvredljivi i ponižavajući postupci. Isto tako odredbom člana 4. stav 1. i 2. tačka e/ Protokola II uz navedenu konvenciju sve osobe koje izravno ne sudjeluju ili koje su prestale sudjelovati u neprijateljstvima imaju pravo da njihova osobnost, čast i uvjerenje budu poštovani i s njima će se u svim prilikama postupati humano pa su u tom cilju između ostalog zabranjeni u svako doba i na svakom mjestu vrijeđanje ljudskog dostojanstva, osobito

ponižavajući i degradirajući postupak, silovanje, prinudna prostitucija i svaki oblik nedoličnog napada .

Kada je u pitanju krivično djelo za koje je optuženi oglašen krivim /krivično djelo ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. preuzetog KZ SFRJ/, treba istaći činjenicu da povreda međunarodnog prava kod ovih kaznenih djela predstavlja objektivni uslov kažnjivosti a počinitelj ne mora biti svjestan da svojim postupcima ta pravila krši. Izvršavajući radnju silovanja, optuženi Soleša Duško izravno je prekršio odredbu člana 3. stav 1. tačka c/ Ženevske konvencije o zaštiti civilnih osoba za vrijeme rata od 12.08.1949. godine i član 4 stav 1 i 2 tačka e/ Protokola II uz navedenu konvenciju.

Prilikom izvršenja krivičnog djela optuženi Soleša Duško je postupao sa direktnim umišljajem, jer je bio svjesan da je oštećena Š. A. civil, da ima status zaštićene osobe, imao je svijest o djelu i o svim okolnostima događaja da je oštećena u ratnim okolnostima bila u stalnoj neizvjesnosti u pogledu svoje bezbjednosti. Optuženi je postupao u takvim okolnostima koje su mu omogućavale dominaciju nad žrtvom nemoćnom da pruži otpor i da se zaštiti. Bio je siguran u ostvarenje svog djela i nastupanje posljedice iz čega proizilazi pouzdan zaključak o htjenju djela. Zbog svega navedenog preduzete radnje optuženog Soleša Duška rezultat su njegove svijesti i volje.

Prilikom donošenja presude ovaj sud je u odnosu na optuženog Soleša Duška prihvatio pravnu kvalifikaciju djela iz optužnice odnosno primijenio odredbe preuzetog Krivičnog zakona SFRJ koji je bio na snazi u vrijeme počinjenja krivičnog djela za koje je optuženi oglašen krivim jer je ranije važeći i preuzeti Krivični zakon SFRJ blaži za optuženog u pogledu vrste i raspona zapriječene-propisane kazne za isto krivično djelo u odnosu na poslije izmijenjeni Zakon.

U skladu sa utvrđenim činjeničnim stanjem na glavnom pretresu dana 17.09.2014. godine kantonalni tužilac je izmijenio činjenični dio dispozitiva optužnice u navodu *„ovoj govorio da sve muslimanske žene treba silovati kao životinje, nakon čega ju je uz upotrebu fizičke snage silovao a potom ubrzo napustio lice mjesto opisanog događaja“* pa je umjesto stavio *„oštećenoj naredio da klekne na koljena, nakon čega ju je, dok je ona bila u stanju velikog straha i nemoći, silovao da bi potom ubrzo napustio mjesto opisanog događaja“*. Ovom intervencijom u činjeničnom supstratu optužbe nije povrijeđen objektivni identitet optužnice jer se radi o preciziranjima u okviru iste radnje, istovjetne radnje izvršenja i istovjetnosti posljedice te radnje a istom izmjenom se nije pogoršala niti procesna pozicija optuženog.

Prilikom odlučivanja o vrsti i visini krivične sankcije, sud je optuženom kao olakšavajuće okolnosti cijenio činjenicu da je porodičan i otac jednog djeteta, da je od momenta izvršenja krivičnog djela proteklo preko 20 /dvadeset/ godina, dok mu je kao otežavajuću okolnost cijenio da je izvršenjem krivičnog djela izvršio silovanje osobe koja je u to vrijeme bila maloljetna, da je djelo počinio sračunato nakon zadobijanja povjerenja oštećene i pri tome postupao bezobzirno i hladnokrvno bez obzira što je u to vrijeme bio otac ženskog djeteta.

Cijeneći naprijed iznijete olakšavajuće i otežavajuće okolnosti na strani optuženog Soleša Duška, ovaj sud je optuženom za počinjeno krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, za koje krivično djelo ga je oglasio krivim, izrekao kaznu zatvora u trajanju od 6 /šest/ godina, smatrajući da je jedino ovako izrečena kazna zatvora adekvatna i odgovarajuća težini počinjenog zločina, okolnostima pod kojima je optuženi krivično djelo počinio, stepenu njegove društvene opasnosti i jačini ugrožavanja zaštićenog dobra, te da se jedino sa ovako izrečenom zatvorskom kaznom može postići svrha opšte i posebne prevencije propisana u članu 5. i 33. preuzetog KZ SFRJ, te će se sa ovako izrečenom kaznom zatvora koja je izrečena optuženom, po mišljenju ovog suda, pružiti i moralna satisfakcija oštećenoj Š. A., dok se sa blažom kaznom od ove izrečene, takva svrha ne bi mogla postići.

Optuženom je temeljem odredbe iz člana 50. stav 1. preuzetog KZ SFRJ, u izrečenu kaznu zatvora uračunato vrijeme provedeno u pritvoru počev od 15.11.2013. godine pa do 12.12.2013. godine.

Temeljem člana 212. stav 3. ZKP F BiH oštećenu Š. A. sud je sa imovinsko-pravnim zahtjevima uputio na parnični postupak jer dokazi koji su izvedeni u toku postupka nisu davali pouzdan osnov za dosuđenje bilo kojeg iznosa na ime imovinsko pravnog zahtjeva oštećene.

Odlučujući o troškovima krivičnog postupka sud je temeljem odredbe 202. stav 1. ZKP F BiH odlučio da troškove krivičnog postupka snosi optuženi Soleša Duško cijeneći da je zaposlen i da njihovim plaćanjem neće biti dovedeno u pitanje njegovo izdržavanje kao i izdržavanje lica koje je dužan da izdržava. Troškovi postupka odnose na troškove iskazane u troškovniku optužbe u iznosu od 986,76 KM, troškove za svjedoke i vještake u iznosu od 361,00 KM te nagradu i nužne izdatke branioca u iznosu od 5. 281,08 KM, dok je paušal u iznosu od 300,00 KM određen s obzirom na dužinu, složenost i trajanje ovog krivično postupka.

Zapisničar:
Amir Kudić

PREDSJEDNIK VIJEĆA
Jasminka Karabegović

PRAVNA POUKA:

Protiv ove presude dopuštena je žalba Vrhovnom sudu F BiH u Sarajevu u roku od 15 dana od dana prijema, a putem ovoga suda. Temeljem člana 308 stav 4 ZKP-a F BiH oštećeni ovu presudu mogu pobijati samo zbog odluke o troškovima krivičnog postupka i odluke o imovinsko-pravnom zahtjevu.